

กรณีตัวอย่างกระทำผิดวินัย

๑. ผัวจ๋า

นางสมหญิง ข้าราชการ ได้หย่าร้างกับสามีแล้ว นางสมหญิงได้มีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับนายสมบัติ ลูกจ้างชั่วคราวซึ่งมีภรรยาอยู่แล้วโดยทั้งคู่มีพฤติกรรมหลายอย่างที่ไม่แสดงให้เพื่อนร่วมงานเข้าใจหรือรับรู้ถึงความสัมพันธ์ของบุคคลทั้งสอง เช่น ออกไปรับประทานอาหารกลางวันด้วยกัน มีการหยอกล้อกันในที่ทำงาน นอกจากนี้ยังมีหลักฐานการสนทนาผ่านทาง “เฟสบุ๊ก” ของบุคคลทั้งสอง โดยใช้คำพูดแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในเชิงชู้สาว เช่น ใช้สรรพนามแทนกันและคุยกันว่า “เมียจ๋า” “ผัวจ๋า” หรือ “ที่รัก” ทั้งนี้ ไม่ปรากฏว่าครอบครัวของนายสมบัติเกิดความแตกแยกหรือมีการหย่าร้างกันแต่อย่างใด

พฤติการณ์ของนางสมหญิง ดังกล่าวเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่รักษาชื่อเสียงของตนและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสียตามมาตรา ๘๒ (๑๐) และมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษลดเงินเดือนนางสมหญิงในอัตราร้อยละ ๔ ของเงินเดือนที่ได้รับในวันที่มีคำสั่งลงโทษ

๒. เพิ่มความปลอดภัย...

๒. เพิ่มความปลอดภัย

นายดำ นายแดง และนายขาว ได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการกำหนดคุณลักษณะครุภัณฑ์ และราคากลางในการจัดซื้อรถยนต์ของทางราชการ โดยมีนางเขียว เป็นผู้อนุมัติเห็นชอบให้ใช้คุณลักษณะเฉพาะทางเทคนิคดังกล่าว และได้มีการจัดซื้อรถยนต์ยี่ห้อ ก. ทั้งนี้ คณะกรรมการฯ ได้กำหนดคุณลักษณะทางเทคนิค ไว้ว่า “มีระบบป้องกันล้อหมุนฟรี และระบบควบคุมการทรงตัวรถยนต์” ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าว มีเฉพาะของรถยนต์ยี่ห้อ ก.เท่านั้น ส่วนรถยนต์ยี่ห้ออื่นไม่สามารถเข้าเสนอราคาแข่งขันกับทางราชการได้ เป็นการฝ่าฝืนมติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร ๐๒๐๓/ว.๕๒ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๒๐ ซึ่งคณะกรรมการฯกระทำไปโดยมิได้มีเจตนาหรือจงใจเพื่อช่วยเหลือผู้เสนอราคารายหนึ่งรายใดให้ได้สิทธิในการทำสัญญากับทางราชการ แต่เป็นการเข้าใจผิดว่าการกำหนดคุณสมบัติดังกล่าวเป็นการเพิ่มความปลอดภัยและสามารถกระทำได้และน่าจะเป็นประโยชน์แก่ทางราชการ ซึ่งเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อ ๑๐(๓) และ ข้อ ๑๖(๑) แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่ไม่เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย ส่วนนางเขียว นั้น ไม่ได้ตรวจสอบกลั่นกรองให้รอบคอบทั้ง ๆ ที่คุณลักษณะครุภัณฑ์ดังกล่าว ไม่ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ ต่อมาได้มีการร้องเรียนเรื่องการจัดซื้อรถยนต์ในครั้งนี้

พฤติการณ์ของ นายดำ นายแดง และนายขาว ดังกล่าว เป็นการกระทำผิดวินัย อย่างไม่ร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติของคณะรัฐมนตรี ตามมาตรา ๘๒(๒) และมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ส่วนพฤติการณ์ของนางเขียวเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ฐานไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ทางราชการ ตามมาตรา ๘๒(๓) และมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษภาคทัณฑ์แก่ข้าราชการทั้ง ๔ รายดังกล่าว

๓. เอ็นดูเด็ก

นายนพพร ข้าราชการ อายุ ๒๕ ปี ได้รู้จักกับเด็กหญิงจิม อายุ ๑๔ ปี นักเรียนโรงเรียนมัธยม ซึ่งสวยงามตาเหมือนกับสาวญี่ปุ่นและน่ารักน่าเอ็นดู ตอนเย็นวันหนึ่งนายนพพรได้ขับรถไปรับเด็กหญิงจิม ที่หน้าโรงเรียนแล้วพาไปเที่ยวที่วัด เมื่อไปถึงบริเวณลานจอดรถภายในวัด นายนพพร ได้ชวนเด็กหญิงจิม โดยหอมแก้ม ๒ ครั้ง ใช้มือล้วงเข้าไปบริเวณใต้เสื้อแล้วจับนม และล้วงเข้าไปใต้กางเกงวอร์มแล้วลูบคลำ บริเวณอวัยวะเพศ ทำให้เด็กหญิงจิมตกใจและขอกลับ นายนพพรจึงพากลับไปส่งที่โรงเรียน หลังจากนั้น นายนพพร ได้โทรศัพท์ไปหาเด็กหญิงจิมแล้วพูดชมชู้ว่าห้ามนำเรื่องที่เกิดขึ้นไปบอกผู้ปกครอง

และตนได้...

และตนได้บันทึกภาพเคลื่อนไหวในขณะที่ลวนลามเด็กหญิงจ้มไว้ หากบอกผู้ปกครองจะนำภาพเคลื่อนไหวดังกล่าวไปเผยแพร่ให้ได้รับความอับอาย ต่อมานายพนพร ได้โทรศัพท์ไปข่มขู่ อีกครั้งหนึ่งทำให้เด็กหญิงจ้มทนไม่ไหวจึงนำเรื่องที่เกิดขึ้น ไปบอกกับอาจารย์และได้ไปแจ้งความดำเนินคดีกับนายพนพร ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลจังหวัด นายพนพร ได้ให้การรับสารภาพ และศาลได้พิพากษาลงโทษจำคุกนายพนพร ๒ ปี ๙ เดือน โดยไม่รอลงโทษ และคดีถึงที่สุดในชั้นอุทธรณ์

พฤติการณ์ของนายพนพร ดังกล่าว เป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงและฐานกระทำความผิดอาญา จนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ตามมาตรา ๘๕ (๔) และมาตรา ๘๕ (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษปลดออกจากราชการ

๔. สรุปเป็นสั้น

นายสีเงิน ข้าราชการ มีหน้าที่ลงนามในเช็คของทางราชการ ร่วมกับนายหนึ่งและนายสอง นายสีเงิน ได้ทำการทุจริตยักยอกเงินของทางราชการ โดยเขียนสั่งจ่ายเงินโดยไม่ขีดฆ่าคำว่า “หรือผู้ถือ” และเขียนจำนวนเงินในเช็คโดยเว้นช่องว่างด้านหน้าไว้เพื่อจะได้เขียนข้อความและจำนวนเงินเพิ่มขึ้นในภายหลัง และเมื่อนายหนึ่งและนายสอง ลงนามในเช็คแล้ว นายสีเงิน ได้ทำการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเพิ่มจำนวนเงินและตัวเลขในเช็ค ทำให้จำนวนเงินเพิ่มมากขึ้น จากนั้นนายสีเงินได้มอบให้บุคคลอื่นหรือผู้ใดบังคับบัญชานำเช็คไปขึ้นเงินสดที่ธนาคารและนำเงินที่เบิกถอนมาให้กับตนเองและได้นำไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว โดยนายสีเงิน กระทำเช่นนี้ต่อเนื่องกันเป็นเวลา ๓ ปี รวมเป็นเงินที่ทุจริตยักยอกไปมากกว่าสิบล้านบาท การที่ไม่ขีดฆ่าคำว่า “หรือผู้ถือ” นั้น ถือว่าเป็นการเขียนเช็ค “สั่งจ่ายเงินสด” เพราะสามารถนำเช็คไปขึ้นเงินโดยผู้ใดก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดวิธีการเขียนเช็คสั่งจ่าย ไว้ว่า “ข้อ ๔๘ การเขียนเช็คสั่งจ่ายเงินให้ปฏิบัติ ดังนี้ (๑) การจ่ายเงินให้แก่เจ้าหนี้หรือผู้มีสิทธิรับเงิน ในกรณีซื้อทรัพย์สิน จำทำของหรือเช่าทรัพย์สิน ให้ออกเช็คสั่งจ่ายในนามของเจ้าหนี้หรือผู้มีสิทธิรับเงิน โดยขีดฆ่าคำว่า “หรือผู้ถือ” ออกและขีดคร่อมด้วย (๒) การจ่ายเงินให้แก่เจ้าหนี้หรือผู้มีสิทธิรับเงิน นอกจากกรณีตาม (๑) ให้ออกเช็คสั่งจ่ายในนามของเจ้าหนี้หรือผู้มีสิทธิรับเงิน โดยขีดฆ่าคำว่า “หรือผู้ถือ” และจะขีดคร่อมหรือไม่ก็ได้ (๓) ในกรณีสั่งจ่ายเงินเพื่อขอรับเงินสดมาจ่าย ให้ออกเช็คสั่งจ่ายในนามเจ้าหน้าทีการเงินของส่วนราชการและขีดฆ่า คำว่า “หรือผู้ถือ” ออก ห้ามออกเช็คสั่งจ่ายเงินสด”

วรรคท้าย “ห้ามลงลายมือชื่อส่งจ่ายเช็คในเช็คไว้ล่วงหน้าโดยยังมิได้มีการเขียนหรือพิมพ์ชื่อผู้รับเงินวันที่ออกเช็ค และจำนวนเงินที่ส่งจ่าย” นอกจากนี้ยังกำหนดวิธีการเขียนและพิมพ์จำนวนเงินในเช็คไว้ว่า “ข้อ ๔๙ การเขียนหรือพิมพ์จำนวนเงินในเช็คที่เป็นตัวเลขและตัวอักษร ให้เขียนหรือพิมพ์ให้ชัดเจน และขีดคำว่า “บาท” หรือขีดเส้นหน้าจำนวนเงินทั้ง ตัวเลขและตัวอักษร โดยไม่มีช่องว่างที่จะเขียนหรือพิมพ์จำนวนเงินเพิ่มเติมได้ และให้ขีดเส้นตรงหลังชื่อสกุล ชื่อบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนจนขีดคำว่า “หรือผู้ถือ” โดยมีให้มีการเขียนหรือพิมพ์ชื่อบุคคลอื่นเพิ่มเติมได้”

พฤติการณ์ของนายสีเงิน ดังกล่าว เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต ตามมาตรา ๘๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษไล่ออกจากราชการ

พฤติการณ์ของนายหนึ่ง และนายสอง ดังกล่าว เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ ตามมาตรา ๘๒ (๒) และมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษตัดเงินเดือนคนละจำนวน ร้อยละ ๔ เป็นเวลา ๓ เดือน

เกร็ดความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบ

๑. เหตุเดือดร้อนของผู้ฟ้องคดี

มูลเหตุของข้อพิพาทในคดีนี้เกิดจาก...เมื่อครั้งที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์แห่งหนึ่ง ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สังกัดหน่วยงานระดับกรม ได้ถูกร้องเรียนจากข้าราชการในศูนย์ว่า ถูกนำเอาชื่อของตนไปแอบอ้างเพื่อขออนุมัติเบิกเงินโดยไม่ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ อธิบดีฯ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง พร้อมทั้งมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีไปปฏิบัติหน้าที่ที่สำนักงานในส่วนกลาง(กรุงเทพมหานคร) หลังจากนั้น ๑ ปี ผู้ฟ้องคดีก็ได้ยื่นเรื่องขอย้ายกลับไปปฏิบัติงานในตำแหน่งเดิมหรือที่ศูนย์ใกล้เคียง แต่ไม่ได้รับการพิจารณา ต่อมา อธิบดีฯ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีกับพวกรวม ๗ คน โดยในระหว่างการสอบสวน ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องขอย้าย

กลับอีกครั้ง ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาการย้ายฯ เห็นว่า ยังคงอยู่ระหว่างการดำเนินการทางวินัย หากให้กลับไปอาจกระทบต่อการสอบสวนและการปฏิบัติงานในภาพรวมของหน่วยงานได้ จึงให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติราชการที่ส่วนกลางตามเดิมผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องทุกข์ต่อปลัดกระทรวงว่าตนปฏิบัติหน้าที่อยู่ส่วนกลางถึง ๓ ปีกว่าแล้วการสอบสวนก็ยังไม่เสร็จสิ้นเสียที และน่าจะมีการประวิงเวลา เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดี

ไม่ได้รับ...

ไม่ได้รับสิทธิประโยชน์อันพึงมีพึงได้ในเวลาอันควร และไม่มีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่ราชการ จึงขอให้ย้ายตนกลับไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเดิมและเร่งรัดการสอบสวนทางวินัยให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ซึ่งปลัดกระทรวงพิจารณาแล้วเห็นว่า การดำเนินการทางวินัยเป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมายและไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการประวิงเวลา ส่วนการที่ยังไม่ให้ผู้ฟ้องคดีกลับไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเดิมนั้นเหมาะสมแล้ว จึงยกคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดี

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรม จึงนำคดีมาฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้กรมและอธิบดีฯ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และที่ ๒ ตามลำดับ) ดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีกลับไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเดิม รวมทั้งขอให้เพิกถอนคำวินิจฉัยของปลัดกระทรวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ที่ยกคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีด้วย

ความเป็นธรรม... จากคำพิพากษาศาลปกครอง

ข้อกฎหมายที่สำคัญ

กฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า ให้ประธานกรรมการจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสอบสวนครั้งแรกภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ประธานกรรมการรับเรื่องตามข้อ ๒๑ (๒) และ (๓)...**ข้อ ๕๔ วรรคหนึ่ง** กำหนดว่าให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนและจัดทำรายงานการสอบสวนพร้อมทั้งสำนวนการสอบสวนเสนอต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่มีการประชุมคณะกรรมการสอบสวนครั้งแรกตามข้อ ๒๗ และ**วรรคสอง** กำหนดว่าในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนมีเหตุผลและความจำเป็นไม่อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานกรรมการรายงานต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อขอขยายเวลาสอบสวนตามความจำเป็น และให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนพิจารณาขยายเวลาได้ครั้งละไม่เกินหกสิบวัน ในกรณีที่ได้มีการขยายเวลาจนทำให้การสอบสวนดำเนินการเกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่มีการประชุมคณะกรรมการสอบสวนครั้งแรกตามข้อ ๒๗ ให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนรายงาน อ.ก.พ. กระทรวง ที่ผู้ถูกกล่าวหาสังกัดอยู่ทราบ เพื่อติดตามเร่งรัดให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็วต่อไป

คดีดังกล่าว ... ศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาในประเด็นที่อธิบดีฯ ไม่ออกคำสั่งย้ายให้ผู้ฟ้องคดีกลับไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเดิมว่าคำร้องของผู้ฟ้องคดีได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาย้ายข้าราชการฯ มาแล้ว ซึ่งในการกระทำผิดของผู้ฟ้องคดีอยู่ในพื้นที่ที่มีคำร้องขอย้ายกลับไป ซึ่งอาจมีผลต่อการดำเนินการทางวินัยได้ เพราะผู้ฟ้องคดีมีฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการในศูนย์ดังกล่าว อันเป็นเหตุผลที่มีน้ำหนักรับฟังได้ ฉะนั้น การที่อธิบดีฯ ใช้อำนาจบริหารตามมาตรา ๓๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ ไม่ออกคำสั่งย้ายให้ผู้ฟ้องคดีกลับไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเดิม จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสมแก่กรณีและเป็นไปตามประกาศของหน่วยงาน เรื่อง หลักเกณฑ์การย้ายและการให้ข้าราชการปฏิบัติราชการแล้ว การที่ปลัดกระทรวงยกคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีกรณีดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมาย

สำหรับประเด็น...

สำหรับประเด็นสำคัญต่อมาที่ศาลพิจารณา คือ การที่ปลัดกระทรวงยกคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีในส่วนที่ร้องทุกข์ว่าการสอบสวนทางวินัยมีการประวิงเวลาให้ล่าช้านั้น ขอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ? ซึ่งต้องพิจารณาก่อนว่า ในการดำเนินการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงกับผู้ฟ้องคดี อธิบดีฯ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรหรือไม่ ?

ประเด็นนี้ศาลท่านได้วินิจฉัยว่า คณะกรรมการสอบสวนฯ มีหน้าที่ต้องดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่คณะกรรมการสอบสวนได้มีการประชุมครั้งแรกตามข้อ ๒๗ ของกฎ ก.พ.ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ หากไม่สามารถดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในเวลาดังกล่าวอาจขอขยายเวลาได้ตามความจำเป็น ครั้งละไม่เกิน ๖๐ วัน ในกรณีที่ได้มีการขยายเวลาจนทำให้การสอบสวนดำเนินการเกิน ๑๘๐ วัน ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน (อธิบดีฯ) จะต้องรายงาน อ.ก.พ. กระทรวงเพื่อพิจารณาเร่งรัดการสอบสวนตามข้อ ๕๔ ของกฎ ก.พ. ดังกล่าว จึงเห็นได้ว่า คณะกรรมการสอบสวนฯ จะต้องดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่มีการประชุมครั้งแรก หากล่วงพ้นระยะเวลาดังกล่าว อธิบดีฯ จะต้องรายงาน อ.ก.พ. กระทรวง เพื่อให้เร่งรัดการสอบสวนทางวินัยให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า หลังจากครบกำหนด ๑๒๐ วัน แล้ว ประธานกรรมการสอบสวนได้มีหนังสือถึงอธิบดีฯ เพื่อขอขยายระยะเวลาการสอบสวน จำนวน ๓ ครั้ง ครั้งละ ๖๐ วัน และอธิบดีฯ ได้มีหนังสือถึงประธาน อ.ก.พ. กระทรวง รายงานกรณีคณะกรรมการสอบสวนยังดำเนินการสอบสวนไม่แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๕๔ วรรคสอง ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ โดย อ.ก.พ. กระทรวง ยังมิได้สั่งเร่งรัด ซึ่งเมื่อครบกำหนดเวลาที่ขอขยายดังกล่าว คณะกรรมการสอบสวนก็ยังดำเนินการสอบสวนไม่แล้วเสร็จ และไม่ปรากฏว่าได้มีการขอขยายระยะแต่อย่างใดและนับจนถึงวันที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องเป็นคดีนี้ต่อศาล ผู้ฟ้องคดียังคงไม่ได้รับการแจ้งผลการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งหากนับระยะเวลาดังกล่าวตั้งแต่การประชุมครั้งแรกจนถึงวันที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาล เป็นเวลาถึง ๓๖๔ วัน กรณีจึงเป็นการดำเนินการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงที่ล่าช้าเกินสมควร โดยคณะกรรมการสอบสวนไม่อาจอ้างเหตุว่ามีความจำเป็นในเรื่องพยานหลักฐานและพบการกระทำความผิดเพิ่มเติม กับทั้งต้องรอผลการตรวจพิสูจน์ลายมือชื่อได้ เนื่องจากกฎหมายได้กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จเอาไว้แล้ว

ดังนั้น การที่ปลัดกระทรวงมีคำวินิจฉัยว่า การดำเนินการทางวินัยเป็นไปตามขั้นตอนของระเบียบและกฎหมายแล้ว โดยไม่ปรากฏว่ามีการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมหรือเข้าข่ายประวิงเวลาแต่อย่างใด และมีคำสั่งยกคำร้องทุกข์ในส่วนนี้ของผู้ฟ้องคดี โดยมิได้สั่งการให้อธิบดีฯ เร่งรัดการสอบสวนทางวินัยตามคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดี นั้น จึงเป็นคำวินิจฉัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

อย่างไรก็ตาม เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏต่อมาว่าในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงได้ดำเนินการสอบสวนเสร็จสิ้น และได้มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการแล้ว การเพิกถอนคำวินิจฉัยของปลัดกระทรวงบางส่วนดังกล่าว จึงมิได้มีผลเป็นการเยียวยาความเดือดร้อนเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีอีกต่อไป ศาลจึงไม่จำเป็นต้องออกคำสั่งบังคับแต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. ๑๒๐/๒๕๖๕)

หลักกฎหมายปกครองและบรรทัดฐานการปฏิบัติราชการ

สรุปได้ว่า ในกรณีที่ข้าราชการพลเรือนผู้ใดถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยจนถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง และหากให้ข้าราชการผู้นั้นอยู่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ

ในตำแหน่งเดิมต่อไป จะส่งผลให้เกิดความเสียหายในภาพรวมแก่หน่วยงานต้นสังกัด และอาจส่งผลกระทบต่อการศึกษา ดำเนินการทางวินัย เช่น ข้าราชการ (ผู้ถูกกล่าวหา) มีสถานะเป็นผู้บังคับบัญชาของ ข้าราชการผู้มีส่วนได้เสียหรือเกี่ยวข้องใน กรณีที่มีการสอบสวนนั้นผู้บังคับบัญชาเหนือ ขึ้นไปซึ่งมีอำนาจในทางบริหารตามกฎหมาย ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน จะพิจารณา ตามความเหมาะสมและจำเป็นเพื่อประโยชน์ แก่ทางราชการและการสืบสวนข้อเท็จจริง ในการออกคำสั่งให้ข้าราชการผู้นั้นไปปฏิบัติ

ราชการที่ส่วนงานอื่นภายในหน่วยงานเดียวกัน เพื่อรอฟังผลการสอบสวนได้

สำหรับขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยดังกล่าว จะต้องเป็นไปตามกรอบ ที่กฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือนและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้ ซึ่งระยะเวลาในการสอบสวนนั้น คณะกรรมการสอบสวนฯ มีหน้าที่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่มีการประชุมครั้งแรก หากยังไม่แล้วเสร็จ อาจขอขยายเวลาสอบสวนต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนฯ ได้ตามความจำเป็น ครั้งละไม่เกิน ๖๐ วัน ในกรณีที่ได้มีการขยายเวลาจนทำให้การสอบสวนดำเนินการไปเกิน ๑๘๐ วัน ผู้สั่ง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนฯ จะต้องรายงาน อ.ก.พ. กระทรวง เพื่อให้สั่งเร่งรัดการสอบสวนทางวินัยให้แล้ว เสร็จโดยเร็ว ฉะนั้น การดำเนินการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีในคดีนี้ ที่ใช้เวลาถึง ๓๖๔ วัน ก็ยังไม่เสร็จสิ้นจึงถือเป็นการดำเนินการสอบสวนที่ล่าช้าเกินสมควร !!

ผู้มีอำนาจหน้าที่จึงต้องพึงตระหนักและดำเนินการให้เป็นไปตามขั้นตอนและระยะเวลา ที่กฎหมายดังกล่าวกำหนดไว้ ทั้งนี้ เพื่อความถูกต้องและเป็นธรรมในการดำเนินการทางวินัยแก่ ผู้ถูกกล่าวหา

ที่มา : บทความเผยแพร่ใน ACT NEWS

๒. “ขาดราชการ” ความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง...ลงโทษได้โดยไม่ต้องตั้งกรรมการสอบสวน

เป็นที่ทราบกันดีในวงราชการว่า... ข้าราชการต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการมิได้และการละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร ถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งมีโทษร้ายแรงถึงขนาดปลดออกหรือไล่ออกจากราชการเลยทีเดียว แต่ในปัจจุบัน ก็ยังพบว่ามียุทธวิธีจำนวนไม่น้อยที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลปกครอง ด้วยเหตุข้าราชการถูกลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง เพราะละทิ้งหน้าที่ราชการเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องน่าเสียดาย... ที่ต้องทิ้งอนาคตทางราชการไปเพราะเหตุดังกล่าว

วารสารตำรวจฉบับนี้... ผู้เขียนได้นำตัวอย่างคดีเกี่ยวกับการละทิ้งหน้าที่ราชการของข้าราชการตำรวจมานำเสนอเพื่อเป็นอุทาหรณ์ให้ตระหนักถึงโทษและเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินการทางวินัย

คดีนี้... เป็นเรื่องราวของดาบตำรวจนายหนึ่ง (ดาบตำรวจ ส.) ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่รักษาการณ์ประจำจุดบ้านพักบุคคลสำคัญ ช่วงเวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึง ๑๖.๐๐ นาฬิกา ตั้งแต่วันที่ ๑ ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ต่อมา ดาบตำรวจ ส. ถูกกล่าวหาว่าไม่ไปปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายตั้งแต่วันที่ ๖ ถึงวันที่ ๒๒ มิถุนายน รวมเป็นเวลา ๑๗ วัน เนื่องจากปรากฏข้อเท็จจริงจากรายงานประจำวันธุรการว่าเมื่อหัวหน้าชุดตรวจไปตรวจ ณ จุดตรวจบ้านพักบุคคลสำคัญ ไม่พบดาบตำรวจ ส. อยู่ปฏิบัติหน้าที่ประจำ ณ จุดตรวจดังกล่าว ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลจึงแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง โดยคณะกรรมการฯ ได้ทำการสืบสวนข้อเท็จจริงจากรายงานประจำวันธุรการของหัวหน้าชุดตรวจซึ่งได้ไปตรวจและไม่พบดาบตำรวจ ส. มาปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย และเจ้าหน้าที่ตำรวจนายอื่นที่ได้รับมอบหมายให้ประจำจุดตรวจเดียวกับดาบตำรวจ ส. ซึ่งต่างยืนยันว่าไม่พบดาบตำรวจ ส. มาปฏิบัติหน้าที่ประกอบกับดาบตำรวจ ส. ไม่มีพยานหลักฐานมายืนยันว่าตนเองได้ไปปฏิบัติหน้าที่ประจำจุดตรวจบ้านพักบุคคลสำคัญตามที่ได้รับมอบหมายในวันดังกล่าว คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาพยานเอกสารและพยานบุคคลแล้วเห็นว่าดาบตำรวจ ส. กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเป็นเวลากว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร ตามมาตรา ๗๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ และไม่สามารถติดต่อหรือติดตามตัวได้ สมควรลงโทษไล่ออกจากราชการ และได้รายงานผลต่อผู้บังคับการตำรวจนครบาล ซึ่งพิจารณาแล้วเห็นพ้องด้วยจึงมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ดาบตำรวจ ส. ได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อ ก.ตร. แต่ ก.ตร. ไม่ได้พิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ดาบตำรวจ ส. เห็นว่าคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากไม่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยก่อน และตนมิได้ขาดราชการติดต่อกันเป็นเวลากว่า ๑๕ วัน วันที่ไม่มาปฏิบัติราชการเนื่องจากเจ็บป่วย และได้รายงานผู้บังคับบัญชาให้ทราบแล้ว อีกทั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงไม่มีอำนาจวินิจฉัยหรือให้ความเห็นใด ๆ

ตามกฎหมาย เพราะมีหน้าที่สืบสวนข้อเท็จจริงเสนอต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ต่อไปเท่านั้น และหากแม้ว่าตนจะได้กระทำผิดตามที่ถูกล่อลวงหาจริง โทษก็ไม่ควรถึงกับไล่ออกจากราชการ

ดาบตำรวจ ส. จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง เพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษดังกล่าว

ข้ออ้างและเหตุผลของผู้ฟ้องคดีจะรับฟังได้หรือไม่ และผลของคดีจะเป็นอย่างไร ?

มีประเด็นที่ศาลวินิจฉัยตามลำดับ ดังนี้

ประเด็นแรก ผู้ฟ้องคดีละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันครบถ้วนเกิน ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุอันสมควรจริงหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงโดยพิจารณาจากเอกสารหลักฐานและรับฟังพยานบุคคลโดยรอบคอบและเหมาะสมแล้ว โดยได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงจากรายงานประจำวันธุรการซึ่งหัวหน้าชุดตรวจไม่พบผู้ฟ้องคดีอยู่ปฏิบัติหน้าที่ประจำ ณ จุดตรวจดังกล่าวในวันที่ได้รับมอบหมาย และได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงจากหัวหน้าชุดตรวจซึ่งมีบันทึกข้อความรายงานต่อผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลเกี่ยวกับการเดินทางไปตรวจสอบกำลังและความพร้อมของเจ้าหน้าที่ที่รักษาการณ์ที่บ้านพักบุคคลสำคัญดังกล่าว พบว่าผู้ฟ้องคดีไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา และได้สอบปากคำพยานบุคคลที่เป็นข้าราชการตำรวจหลายนายซึ่งได้รับมอบหมายให้ประจำจุดตรวจเช่นกันว่า เมื่อปฏิบัติหน้าที่เสร็จแล้วได้อยู่รอผู้ฟ้องคดีแต่ไม่พบผู้ฟ้องคดีมาปฏิบัติหน้าที่โดยพยานบุคคลทุกรายต่างยืนยันว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ไปปฏิบัติหน้าที่รักษาการณ์ประจำจุดตรวจบ้านพักบุคคลสำคัญตามที่ได้รับมอบหมาย ส่วนผู้ฟ้องคดีเองก็ไม่มีพยานหลักฐานยืนยันได้ว่าตนได้ไปปฏิบัติหน้าที่ประจำจุดตรวจจริง

ข้อเท็จจริงจึงรับฟังเป็นที่ยุติว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ไปปฏิบัติหน้าที่รักษาการณ์ประจำจุดตรวจบ้านพักบุคคลสำคัญตามที่ได้รับมอบหมายตั้งแต่วันที่ ๖ ถึงวันที่ ๒๒ มิถุนายน จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันครบถ้วนเกินกว่า ๑๕ วัน

ในส่วนเหตุผลที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า... ขาดราชการเพราะตนเจ็บป่วย และได้แจ้งให้ผู้บังคับบัญชารับทราบแล้วนั้น ศาลเห็นว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีพยานหลักฐานว่าได้แจ้งด้วยวาจาให้ผู้บังคับบัญชาคนใดรับทราบ และไม่มีพยานบุคคลซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชามายืนยันว่าผู้ฟ้องคดีได้แจ้งถึงสาเหตุของการขาดราชการดังกล่าว ประกอบกับผู้ฟ้องคดีบรรจุเข้ารับราชการตำรวจมาหลายปี ย่อมรู้ระเบียบเกี่ยวกับการลาเป็นอย่างดีหากผู้ฟ้องคดีป่วยจริงก็ต้องยื่นใบลาป่วยต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงผู้มีอำนาจอนุญาตก่อนหรือในวันที่ลา เว้นแต่ในกรณีจำเป็นจะเสนอหรือจัดส่งใบลาในวันแรกที่มาปฏิบัติราชการก็ได้ และควรดำเนินการขอใบรับรองจากแพทย์ผู้ทำการรักษามาแสดงต่อผู้บังคับบัญชาว่าตนป่วยจริง

พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงถือเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันครบถ้วนเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร อันถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ประเด็นที่สอง การที่ผู้มีอำนาจมีคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงโดยแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง แต่ไม่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ?

ศาลปกครอง...

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า โดยที่มาตรา ๘๗ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดให้ในกรณีที่เป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามที่กำหนดในกฎ ก.ตร. จะดำเนินการทางวินัยโดยไม่ต้องสืบสวนหรือสอบสวนก็ได้ ซึ่งข้อ ๓ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยกรณีที่เป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดว่าข้าราชการตำรวจผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงในกรณีละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเป็นเวลานานเกินกว่าสิบห้าวัน และผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการสืบสวนแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ ถือเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ซึ่งผู้บังคับบัญชาจะดำเนินการทางวินัย โดยไม่ต้องสอบสวนหรือทดสอบสวนก็ได้

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร โดยผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการสืบสวนและมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเพื่อทำการสืบสวนแล้วเห็นว่า การละทิ้งหน้าที่ราชการของผู้ฟ้องคดีไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าสาเหตุที่ขาดราชการเนื่องมาจากเจ็บป่วย ถ้าหากเจ็บป่วยจริงผู้ฟ้องคดีซึ่งรับราชการตำรวจมาหลายปี ย่อมรู้ระเบียบเกี่ยวกับการลา และต้องยื่นใบลาป่วยต่อผู้บังคับบัญชาตามระเบียบ กรณีจึงถือว่าเป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามข้อ ๓ (๒) ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยกรณีที่เป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งผู้บังคับบัญชาจะดำเนินการทางวินัย (ตามมาตรา ๙๐ หรือมาตรา ๙๑) โดยไม่ต้องสอบสวนหรือทดสอบสวนก็ได้

ดังนั้น ผู้บังคับการตำรวจนครบาลจึงมีอำนาจลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดีได้โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอีก อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีในประเด็นนี้จึงฟังไม่ขึ้น

ประเด็นสุดท้าย การที่ผู้บังคับการตำรวจนครบาลมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ เป็นการใช้อำนาจที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๙๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดกรณีข้าราชการตำรวจผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลงโทษก็ได้ แต่ห้ามมิให้ลดโทษต่ำกว่าปลดออก เมื่อข้อเท็จจริงจากคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ไปปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายติดต่อกันเป็นเวลานาน ๑๗ วัน และผู้บังคับบัญชามีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ติดตามผู้ฟ้องคดีให้มารายงานชี้แจงกรณีที่ไม่มาปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งได้มีการติดตามผู้ฟ้องคดีมาหลายวันทั้งที่พักและทางโทรศัพท์แต่ก็ไม่สามารถติดตามได้ อันแสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีความเอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาในการดูแลบ้านพักบุคคลสำคัญอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ

การที่ผู้บังคับการตำรวจนครบาล (ผู้ถูกฟ้องคดี) ในฐานะผู้มีอำนาจตามมาตรา ๗๒ (๔) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้ใช้อำนาจตามมาตรา ๙๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว สั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ

หลังจากที่...

หลังจากที่ได้ผ่านการพิจารณาและให้ความเห็นโดยคณะกรรมการพิจารณาลั่นกรงการพิจารณาลงโทษของกองบังคับการตำรวจนครบาลตามมาตรา ๔๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันแล้ว จึงเป็นการออกคำสั่งภายในขอบเขตอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีและเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมาย

ด้วยเหตุผลดังที่ศาลได้วินิจฉัยมาแล้วข้างต้น คำสั่งลงโทษให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. ๔๓/๒๕๖๒)

คดีดังกล่าว... นับว่าเป็นอุทธรณ์แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งจะต้องมีความรับผิดชอบในหน้าที่ราชการที่ตนได้รับมอบหมาย โดยจะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการมิได้ กรณีหากมีเหตุผลความจำเป็นหรือเจ็บป่วยไม่สามารถมาปฏิบัติหน้าที่ได้ จะต้องรายงานผู้บังคับบัญชาให้รับทราบและต้องจัดส่งใบลา รวมถึงใบรับรองแพทย์ตามระเบียบของทางราชการ ทั้งนี้ การขาดราชการติดต่อกันเกินกว่า ๑๕ วันนั้น หากผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการอันถือเป็นความผิดชัดแจ้ง ซึ่งสามารถที่จะดำเนินการทางวินัยโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อทำการสอบสวนอีกก็ได้ นอกจากนี้กรณีที่คณะกรรมการสืบสวนได้ส่งบันทึกโดยมีสาระสำคัญตามแบบ สส.๒ ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้ผู้ถูกกล่าวหา ณ ที่อยู่ของผู้ถูกกล่าวหาตามที่อยู่ที่ทำงานและตามภูมิลำเนาในข้อมูลทะเบียนราษฎรเมื่อล่วงพ้น ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้นำการดังกล่าว แม้จะไม่ได้รับคำชี้แจงจากผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหาไม่มาให้ถ้อยคำตามนัด ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบเรื่องที่ผู้ถูกกล่าวหาแล้วและไม่ประสงค์ที่จะแก้ข้อกล่าวหา

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าการพิจารณาความผิดวินัยอย่างร้ายแรงของข้าราชการกรณีละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่า ๑๕ วัน นั้น มีองค์ประกอบในการพิจารณาอยู่ ๓ ประการด้วยกันคือ

(๑) มีหน้าที่ราชการที่จะต้องปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่หรือตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา

(๒) เป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันในคราวเดียวกัน โดยไม่มาหรือไม่ได้อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อเนื่องกันเป็นเวลาเกินกว่า ๑๕ วัน (นับรวมวันหยุดราชการ)

(๓) เป็นการกระทำโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ ซึ่งจะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีประกอบกับพฤติการณ์ของการละทิ้งหน้าที่ราชการว่ามีสาเหตุอย่างไร มีเหตุผลความจำเป็นถึงขนาดที่จะต้องกระทำความผิดหรือไม่ หรือมีเจตนาฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการหรือไม่

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการทางวินัยเพื่อพิจารณาลงโทษข้าราชการที่กระทำผิด อาจมีใช้มาตรการเดียวที่จะป้องกันไม่ให้ข้าราชการกระทำความผิดทางวินัยซึ่งความไม่เข้าใจในกฎหมายและระเบียบอย่างแท้จริงหรือไม่ตระหนักถึงความรุนแรงของโทษที่จะได้รับก็อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการกระทำความผิดได้การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวจึงนับว่าเป็นประโยชน์ในการป้องกันการกระทำความผิดได้ส่วนหนึ่งด้วย

ที่มา : วารสารตำรวจโดย สมฤดี ัญญศิริ รองเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

กรณีตัวอย่างกระทำผิดวินัย

ค่าเช่าบ้านเท็จ

นายสมทรง ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่ง
เจ้าพนักงานวิทยาศาสตร์การแพทย์ สังกัดหน่วยควบคุมโรคติดต่อ
นำโดยแมลงที่ ๑ ได้ทำสัญญากับธนาคารอาคารสงเคราะห์
สาขากำแพงเพชร และได้ใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ
ตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่
แก้ไขเพิ่มเติม ต่อมานายสมทรง ได้ย้ายมาปฏิบัติราชการที่ศูนย์ควบคุมโรคติดต่อนำโดยแมลงที่ ๒
ซึ่งอยู่อีกจังหวัดหนึ่ง และได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานกรรมการบ้านพัก ศูนย์ควบคุมโรคติดต่อนำ
โดยแมลงแห่งนั้น โดยมีหน้าที่ในการพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดศูนย์ควบคุมโรคติดต่อนำโดย
แมลงที่ ๒ เข้าพัก และยังคงใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการหลังดังกล่าวอยู่ โดยระหว่างที่ปฏิบัติ
ราชการที่ศูนย์ควบคุมโรคติดต่อนำโดยแมลงที่ ๒ นั้น นายสมทรง ได้เข้าบ้านพักอาศัยของเอกชนอยู่
จนกระทั่งบ้านพักของศูนย์ควบคุมโรคติดต่อนำโดยแมลงที่ ๒ ว่าง นายสมทรง จึงได้เข้าไปพักอาศัย
ในบ้านหลังดังกล่าวเรื่อยมาจนเกษียณอายุราชการ โดยนายสมทรง ได้ใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน
ข้าราชการมาโดยตลอด รวมเป็นเงินจำนวน ๒๙๘,๐๐๐ บาท จนกระทั่งเกษียณอายุราชการ

พฤติการณ์ของนายสมทรง เป็นการกระทำความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง
ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษไล่นายสมทรง ออกจากราชการ

(มติคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๔/ว ๖๑ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๑ ข้าราชการใด
มีเจตนาใช้สิทธิเบิกไม่ถูกต้องขัดกับพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ ให้ถือว่าเป็นการทุจริต
มีความผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้ส่วนราชการพิจารณาลงโทษไล่ออก และสำนักงาน ก.พ. เคยมี
หนังสือที่ นร ๐๗๐๙.๒/ว ๘ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๓๖ แจ้งว่าการลงโทษข้าราชการที่กระทำ
ผิดวินัยกรณีเบิกเงินค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะเดินทางและเงินอื่นในทำนองเดียวกันเป็นเท็จ
องค์ประกอบความผิดแตกต่างกันกับความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ถ้าเป็นกรณีที่ได้ความว่า
เป็นการใช้สิทธิขอเบิกเงินจากทางราชการเป็นเท็จ โดยเจตนาทุจริตฉ้อโกงเงินของทางราชการ
อย่างแน่ชัด ก็เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง)

รถหลวง

นายเปียดบังหลวง ขณะดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ
โรงพยาบาลชุมชนแห่งหนึ่ง มีอำนาจอนุมัติใช้รถราชการ
ตามระเบียบสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วย
หลักเกณฑ์การใช้ การเก็บรักษา การซ่อมบำรุงรถส่วนกลางและ
รถรับรอง พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้อนุมัติใช้รถยนต์ของทางราชการ และสั่งการให้พนักงานขับรถนำรถยนต์
คันดังกล่าวไปใช้ในการรับ - ส่ง ภรรยาของนายเปียดบังหลวง เพื่อไปจ่ายตลาด และรับ-ส่ง ตนเอง
ระหว่างบ้านพักกับโรงพยาบาล โดยมีการจัดทำหลักฐานอันเป็นเท็จว่าได้ใช้รถราชการคันดังกล่าว
ในการติดต่อราชการและมีการเบิกจ่ายค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและค่าใช้จ่ายในการเดินทางจากทาง
ราชการ

พฤติการณ์ของนายเปียดบังหลวง เป็นการนำรถส่วนกลางไปใช้เสมือนเป็นรถประจำ
ตำแหน่ง ทั้งที่มิได้ดำรงตำแหน่งที่มีรถประจำตำแหน่ง ซึ่งหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ที่ ปช ๐๐๐๓/
๐๐๙๔ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๙ เรื่องข้อสังเกตการนำรถยนต์ส่วนกลางไปใช้เสมือนเป็นรถ
ประจำตำแหน่ง แจ้งว่าข้าราชการผู้ใดที่มิได้ดำรงตำแหน่งที่มีรถประจำตำแหน่งจะนำรถส่วนกลาง
ไปใช้เสมือนเป็นรถประจำตำแหน่งมิได้ ข้าราชการผู้ใดกระทำการดังกล่าว ให้ถือว่ามีความผิดวินัย
ร้ายแรงด้วย และเป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไป
ตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติของคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และไม่ปฏิบัติ
ตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ตามมาตรา
๘๒ (๒) ประกอบมาตรา ๘๕ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑
ฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๓
(๑) ประกอบมาตรา ๘๕ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑
และฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง
แก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต ตามมาตรา ๘๕ (๑)
แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษให้นายเปียดบังหลวง ออกจาก
ราชการ

ชายของออนไลน์...

ขายของออนไลน์

นางแพรวา ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งนักเทคนิคการแพทย์ สังกัดโรงพยาบาลชุมชนแห่งหนึ่ง มีหน้าที่ตรวจวิเคราะห์สิ่งส่งตรวจจากผู้ป่วยหรือสารถีหลังจากคนไข้มาตรวจ จากนั้นจะรายงานผลการวิเคราะห์ให้แพทย์และพยาบาลผู้ส่งตรวจ และมีหน้าที่ในการควบคุมกำกับ ตรวจสอบ การปฏิบัติงาน และคอยสนับสนุนงานตามจุดปฏิบัติงานนั้น ๆ ได้นำสินค้าที่ตนได้ประกอบธุรกิจออนไลน์ ได้แก่ เสื้อสุท สีนํ้ามือสอง และเครื่องสำอาง มาโพสต์ขายผ่านทางเฟสบุ๊ก(Facebook) ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยมีพฤติกรรมเช่นนี้เรื่อยมาตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ จนกระทั่งเดือนกันยายน ๒๕๖๒ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลแห่งนั้นทราบและได้กล่าวตักเตือนด้วยทำให้นางแพรวา ระมัดระวังตัวในการขายของออนไลน์ของตนมากขึ้น โดยจะขายของให้ลูกค้าในช่วงที่มีผู้ป่วยมาใช้บริการจำนวนน้อย และจะใช้เวลาในช่วงที่รอผลสิ่งส่งตรวจในการโพสต์ขายของออนไลน์ โดยใช้เวลาประมาณ ๑-๒ นาที ในการโพสต์ขายสินค้าแต่ละครั้ง โดยนางแพรวามักจะทำธุรกรรมส่วนตัวในเวลาราชการและมาช่วยงานของทางราชการเพียงเล็กน้อย จากนั้นจะใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการขายสินค้าออนไลน์

พฤติการณ์เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการ ด้วยความตั้งใจ อุตสาหะ เอาใจใส่ และรักษาประโยชน์ของทางราชการ ตามมาตรา ๘๒ (๓) และฐานไม่อุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ โดยทอดทิ้งหน้าที่ราชการ ตามมาตรา ๘๒ (๕) และมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษตัดเงินเดือนนางแพรวา ในอัตราร้อยละ ๔ เป็นเวลาหนึ่งเดือน

เกร็ดความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบ

“คู่สาว”... เมื่อพฤติการณ์อนุมานได้ว่ามีความสัมพันธ์พิเศษต่อกัน ... ผิดวินัยร้ายแรง !?

ข้าราชการมีพฤติกรรมเป็น “ผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง” เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

แต่การประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงมีลักษณะอย่างไร นั้น กฎหมายที่บัญญัติเป็นความผิดอาจไม่ได้ให้ความหมายหรืออธิบายลักษณะของพฤติกรรมไว้ การพิจารณาจึงขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในแต่ละกรณี เช่น การมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๗๙๓/๒๕๖๐) การใช้อาวุธปืนยิงผู้อื่นถึงแก่ความตาย

การมีอาวุธ...

การมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต และการพาอาวุธปืนไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่มีเหตุอันควร (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๓๒๗/๒๕๖๐)

การที่ข้าราชการประพฤติตนไม่เหมาะสมในทางเพศกับผู้อื่นที่มีใช้คู่สมรสของตน ...

อาจเป็นพฤติกรรมหนึ่งที่ถือเป็นการ “ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง” และในการพิจารณาก็ไม่จำเป็นต้องปรากฏพยานหลักฐานจนปราศจากข้อสงสัยว่ามีความสัมพันธ์ในทางชู้สาวกันจริงเหมือนการพิจารณาเพื่อลงโทษในทางอาญา

ดังเช่นอุทาหรณ์ที่ยกมานำเสนอในฉบับนี้ เป็นกรณีที่ข้าราชการ “ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง” ในทางชู้สาว จนกระทั่งหน่วยงานต้นสังกัดมีคำสั่งลงโทษทางวินัยปลดออกจากราชการ และข้าราชการที่ถูกลงโทษได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการ

คดีนี้ ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจสอบพยานหลักฐานต่าง ๆ สรุปได้ว่า

นางสมหญิงซึ่งเป็นข้าราชการครูมีสามีที่จดทะเบียนสมรสอยู่ร่วมกันแล้ว โดยพยานบุคคล ๓ รายที่พักอาศัยอยู่ใกล้เคียงกับบ้านพักของนางสมหญิงให้ถ้อยคำในทำนองเดียวกันว่าได้พบเห็นนางสมหญิงและนายเสือพักอาศัยอยู่ด้วยกันที่บ้านซึ่งปลูกสร้างร่วมกัน นายเสือได้บอกกับพยานซึ่งเป็นผู้รับจ้างถมดินที่บ้านนางสมหญิงว่านางสมหญิงเป็นภริยาของตน นางสมหญิงได้ยอมรับว่านายเสือ ได้พักอาศัยอยู่บ้านเดียวกัน แต่เป็นการพักอาศัยชั่วคราว ส่วนสามีของนางสมหญิงให้การว่านางสมหญิงไม่กลับบ้านที่อยู่ร่วมกับสามีทุกวันโดยจะกลับเฉพาะวันเสาร์และวันอาทิตย์เท่านั้น ส่วนพยานฝ่ายนางสมหญิงเป็นชาวบ้านคนละตำบลคนละพื้นที่ และเป็นข้าราชการซึ่งจะพบเห็นกันเฉพาะในสถานที่ราชการ

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อพยานไม่มีเหตุโกรธเคืองหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะให้การปรักปรำนางสมหญิง (ผู้ฟ้องคดี) และคำสั่งลงโทษทางวินัยไม่จำเป็นต้องปรากฏพยานหลักฐานจนปราศจากข้อสงสัยเหมือนการลงโทษทางอาญา ทั้งการดำเนินการทางวินัยและการดำเนินคดีอาญามีหลักเกณฑ์ วิธีการ สอบสวน และการลงโทษไว้เป็นการเฉพาะแยกจากกันคนละส่วน และกฎหมายบัญญัติให้ดำเนินการทางวินัยได้โดยไม่ต้องรอฟังผลคดีอาญา

เมื่อนางสมหญิงมีพฤติการณ์อยู่อาศัยในบ้านร่วมกันสองต่อสองกับนายเสือจนตลอดข้ามคืน ย่อมอนุมานได้ว่ามีความสัมพันธ์พิเศษต่อกัน การที่นางสมหญิงประพฤติตนไม่เหมาะสมเป็นเหตุให้บุคคลอื่นติฉินนินทาว่ามีความสัมพันธ์ชู้สาวกับสามีของผู้อื่น จึงเป็นการ

ไม่รักษา...

ไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของหน้าที่ราชการและผิดศีลธรรม อันถือว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ (เทียบเคียงได้กับมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑) ดังนั้น คำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการจึงเหมาะสมกับความผิด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๕๔๖/๒๕๖๐)

คดีนี้ถือเป็นอุทธรณ์สำหรับข้าราชการที่จะต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ที่ดำรงอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความประพฤติส่วนตัวในบางกรณื่อดังเช่นความสัมพันธ์ในทางชู้สาวนั้น แม้จะไม่ใช่ความผิดทางอาญา แต่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงที่อาจถูกลงโทษปลดออกหรือไล่ออกจากราชการได้ และบางกรณีอาจต้องรับผิดทางแพ่ง ตามกฎหมายลักษณะครอบครัวด้วยนะคะ (ปรึกษาคดีปกครองได้ที่สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕ และสืบค้นเรื่องอื่น ๆ ได้จาก www.admincourt.go.th เมนูวิชาการ เมนูย่อยอุทธรณ์จากคดีปกครอง)

บทความ (หนังสือพิมพ์สองใต้) “ความสัมพันธ์ฉันชู้สาว”

“สภาพร้ายแรง” ที่อาจทำให้การพิจารณาทางปกครอง “ไม่เป็นกลาง” !!

วารสารยุติธรรมฉบับนี้... มีสาระความรู้อันเป็นประโยชน์เกี่ยวกับกฎหมายปกครองและกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง ในเรื่องการคุ้มครองสิทธิของ “คู่กรณี” ในกระบวนการพิจารณาทางปกครองมาฝากท่านผู้อ่าน โดยคู่กรณีมีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาทางปกครองจากเจ้าหน้าที่ที่จะต้องมี “ความเป็นกลาง”

ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือ ในทางกฎหมายปกครองเรียกว่า “หลักความเป็นกลาง”

โดยหลักกฎหมายนี้จะบังคับให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาทางปกครอง ซึ่งหมายถึง เฉพาะผู้ที่มีอำนาจพิจารณาเนื้อหาสาระหลักของเรื่องที่จะนำไปสู่การออกคำสั่งทางปกครองเท่านั้น (มิใช่เจ้าหน้าที่ทุกคน) ต้องปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากอคติลำเอียงหรือมีเหตุที่ทำให้เคลือบแคลงสงสัยในการใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรมในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง อันถือเป็นรูปแบบ ขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับการพิจารณาทางปกครอง ซึ่งหากการพิจารณาทางปกครองขัดต่อหลักความเป็นกลางดังกล่าวก็ย่อมเป็นการ

ดำเนินการ...

ดำเนินการที่ไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญ อันมีผลทำให้คำสั่งทางปกครองที่ฝ่ายปกครองใช้อำนาจเพื่อบังคับต่อคู่กรณีนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งคู่กรณีมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

อย่างไรก็ตาม สำหรับ “หลักความเป็นกลาง” ที่บัญญัติไว้ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือเป็นความไม่เป็นกลาง “ในทางเนื้อหาหรือโดยสภาพภายใน” (ต่างกับหลักความเป็นกลางตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่ถือว่าเป็นความไม่เป็นกลางโดย “สภาพภายนอก”) จึงอาจเกิดปัญหาในการปฏิบัติราชการมิใช่น้อยว่าเหตุแค่นั้น-อย่างไร ? จึงจะถือว่าเจ้าหน้าที่ไม่อาจทำการพิจารณาทางปกครองได้เพราะมีสภาพร้ายแรง อันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง

เนื่องจากมาตรา ๑๖ ดังกล่าว บัญญัติว่า “ในกรณีมีเหตุอื่นใดนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓ เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครอง ซึ่งมีสภาพร้ายแรง อันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง เจ้าหน้าที่หรือกรรมการผู้นั้น จะทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นไม่ได้” โดยมีได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “สภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง” ไว้แต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้จึงถือเป็นเรื่องสำคัญที่หน่วยงานของรัฐ (ฝ่ายปกครอง) หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือแม้กระทั่งคู่กรณี (หมายความว่า ผู้ยื่นคำขอหรือผู้คัดค้านคำขอ ผู้อยู่ในบังคับหรือจะอยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครอง และผู้ซึ่งได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง เนื่องจากสิทธิของผู้นั้น จะถูกกระทบกระเทือนจากผลของคำสั่งทางปกครอง) จะต้องศึกษาทำความเข้าใจแนวคำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุด เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติราชการที่ดีซึ่งจะทำให้การบริหารราชการอันเป็นบริการสาธารณะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และคู่กรณีได้รับความเป็นธรรมในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง ซึ่งเป็นขั้นตอนในการเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง เช่น การสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิด ขั้นตอนในการสอบสวนดำเนินการทางวินัย ตั้งแต่การออกคำสั่ง การสอบสวนของคณะกรรมการและการพิจารณาโทษ การพิจารณาของ อ.ก.พ. กรม เป็นต้น

คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดที่วินิจฉัยกรณีที่เจ้าหน้าที่ไม่อาจทำการพิจารณาทางปกครองได้เพราะมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

เช่น...

เช่น กรณีอธิบดีกรมการจัดหางานมีคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นข้าราชการตำแหน่งนักวิชาการแรงงาน กรณีถูกกล่าวหาว่าเรียกรับเงินจากนายจ้างคนต่างด้าวที่ทำงานผิดเงื่อนไข ต่อมาได้มีคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง และคณะกรรมการสอบสวนวินัยมีความเห็นว่าสมควรไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการอธิบดีกรมการจัดหางานจึงได้ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. กรมการจัดหางานพิจารณาและต่อมาอธิบดีกรมการจัดหางานได้มีคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติของ อ.ก.พ. กรมการจัดหางาน หลังจากอุทธรณ์คำสั่งไล่ออกจากราชการและนายกรัฐมนตรีมีคำสั่งยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

คดีนี้มีข้อเท็จจริงที่รับฟังยุติโดยมีเจ้าหน้าที่ ชื่อ นาย พ. (ชื่อสมมุติ) ทำหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง และเป็น อ.ก.พ. กรมการจัดหางาน ในการพิจารณาเรื่องของผู้ฟ้องคดีนาย พ. ได้เข้าร่วมประชุมในฐานะเป็น อ.ก.พ. กรมการจัดหางานด้วย โดยมีใช้เข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงตอบข้อซักถาม หรือข้อสงสัยของ อ.ก.พ. กรมฯ

ปัญหา คือ การที่ นาย พ. เข้าร่วมประชุม อ.ก.พ. กรมฯ ดังกล่าว ถือเป็นเหตุอันมีสภาพร้ายแรงทำให้การพิจารณาไม่เป็นกลางหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การประชุม อ.ก.พ. กรมฯ ถือเป็นการพิจารณาทางปกครองและ เมื่อ นาย พ. ได้เข้าร่วมประชุมในฐานะ อ.ก.พ. กรมฯ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาผลการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนมิใช่เข้าร่วมประชุม อ.ก.พ. เพื่อชี้แจงตอบข้อซักถามข้อสงสัยของ อ.ก.พ. และเมื่อ อ.ก.พ. กรมฯ มีมติเป็นประการใด ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุต้องสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามมติ อ.ก.พ. กรม นาย พ. ย่อมต้องมีความเห็นเช่นเดิมตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวน ซึ่งตนทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการ อันเป็นความเห็นที่เป็นปฏิกิริยาต่อผู้ฟ้องคดี ดังนั้น จึงย่อมมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลทำให้มติของ อ.ก.พ. กรมฯ และคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและคำสั่งยกอุทธรณ์เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๙๕/๒๕๕๕)

ในการพิจารณาว่ามีเหตุอันมีสภาพร้ายแรงที่อาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง หรือไม่ เป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาจากสภาพภายใน (จิตใจ) ของเจ้าหน้าที่หรือกรรมการผู้ดำเนินกระบวนการพิจารณาทางปกครอง ประกอบกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในแต่ละกรณี

ดังนั้น...

ดังนั้น เพื่อมิให้มีการโต้แย้งในเรื่องความไม่เป็นกลางของเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง หากฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่หรือกรรมการได้พิจารณาตั้งแต่ก่อนการ เข้าสู่กระบวนการพิจารณาทางปกครองหรือในระหว่างดำเนินกระบวนการพิจารณาทางปกครองว่าตนเองอาจเป็นผู้มีเหตุอันมีสภาพร้ายแรงที่อาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง เช่น มีอคติลำเอียง (เพราะชอบ เพราะชัง เพราะกลัว เพราะหลง) หรือมีเหตุที่อาจก่อให้เกิดความเคลือบแคลงสงสัยในความเป็นกลาง เช่น เคยให้ความเห็นที่ขัดแย้งกับความเห็นของคู่กรณีหรือความเห็นในลักษณะเป็นผลร้ายต่อคู่กรณีในเรื่องที่เกิดขึ้น หรือมีความเห็นที่เป็นปฏิปักษ์กับคู่กรณีในเรื่องที่เกิดขึ้น หรือมีปัญหาขัดแย้งกับคู่กรณีเองที่อาจเกิดความเคลือบแคลงสงสัยว่ากลั่นแกล้ง หรือมีเหตุที่วิญญูชนทั่วไปย่อมไม่อาจไว้วางใจให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นใช้อำนาจทางปกครองได้ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องในทางที่เป็นคุณหรือโทษทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่มีความเป็นธรรม เป็นต้น เจ้าหน้าที่หรือกรรมการก็ควรที่จะหยุดการพิจารณาในเรื่องนั้นและรายงานผู้บังคับบัญชาหรือประธานกรรมการทราบ ขณะเดียวกัน “คู่กรณี” ก็มีสิทธิที่จะคัดค้านได้โดยยื่นเป็นหนังสือต่อเจ้าหน้าที่ผู้นั้นหรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ผู้นั้น หรือกรณีคัดค้านกรรมการ ต้องยื่นต่อประธานกรรมการ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชา หรือประธานคณะกรรมการพิจารณาเหตุคัดค้านต่อไป ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดไว้

ที่มา : ข้อมูลทางวิชาการและวารสาร สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง